

A tudás új utakon

Szakmai beszámoló a Nemzeti Kulturális Alap pályázatára

Előzmények

A K2 kísérleti műhely virtuális kutatócsoport 2010-ben alakult a Könyvtári Intézet szakmai irányításával, azzal a céllal, hogy a közgyűjteményi kör számára újdonságértékkel bíró innovatív technológiák létrehozásában és terjesztésében szerepet vállaljon, valamint jelentős szereplők számára együttműködési lehetőségeket teremtsen. A műhely tevékenysége része volt a TÁMOP forrásokból finanszírozott *A nemzeti könyvtár az élethosszig tartó tanulásért* című programnak. A műhely működésének első éveiben igyekeztünk nyomon követni a szakmában zajló technológiai trendeket. Külsős szakértők segítségével megpróbáltuk számba venni azokat a kurrens technológiákat, amelyek a könyvtári és közgyűjteményi szektor számára is hasznosíthatók. A technológiákkal történő kísérletezés, azok eredményének bemutatása, a technológiákkal vagy alkalmazásaikkal kapcsolatos trendek figyelése mind része volt a műhely tevékenységének. Mindeközben igyekeztünk bevonni a munkába mind a könyvtárak partnereiként, beszállítóiként vagy megrendelőiként működő vállalatokat mind pedig az egyetemeken feltűnő fiatal tehetségeket is. A programsorozat sikere nyomán döntöttünk úgy, hogy *Villanyolvasás, villanykönyv* címen újabb sorozatot indítunk, amelyet már az NKA finanszírozott 2013-ban. Ennek jelenti közvetlen folytatását a *Tudás új utakon* című sorozat, amelyben az előzőekhez hasonló szerkezetben és tematikával folytattuk a közgyűjteményekben is használható kurrens technológiai újdonságok bemutatását, illetve gyakorlati adaptációját.

A megvalósítás szakmai vonatkozásai

A négy alkalomra tervezett rendezvénysorozatból kettőn a digitális tartalmak szolgáltatásának új lehetőségeit, valamint ezek környezetét vettük górcső alá szakértők segítségével, kettő pedig egy-egy jelentős fejlesztői kör (egyetemek és vállalati szféra) témába vágó legújabb kutatási eredményeit mutatta be. A programokat 2014 októberétől 2015 májusáig hozzávetőlegesen két-, háromhavonta rendeztük. A programsorozat – hasonlóan az előzményt jelentő *Villanyolvasás, villanykönyv* c. sorozathoz – a szakmai szereplők mellett kifejezetten célközönségének tekintette a bölcsész, gazdasági és műszaki területen tanuló egyetemi és főiskolai hallgatókat.

A szakmai tapasztalatok ismertetése

Digitalizálás és elektronikus hozzáférés

Az első rendezvényre 2014. október 8-án került sor. A témaválasztás motivációját az jelentette, hogy ugyan a kulturális örökség digitális közzétételének kérdése már több mint egy évtizede meghatározza a közgyűjtemények terveit, cselekvéseit, és a róluk alkotott képet is, mégis nagyon kevés az az eredmény, amit ezen a területen fel tudunk mutatni. A nyitórendezvényen előadóink segítségével először feltártuk a digitalizálással kapcsolatos hazai problémákat, majd ezt követően két sikeres projekt műhelyitkaiba nyertünk betekintést Káldos János (Országos Széchényi Könyvtár), Bánki Zsolt (Petőfi Irodalmi Múzeum), Sándor Ákos (Szegedi Tudományegyetem) valamint Burmeister Erzsébet (Miskolci Egyetem) segítségével.

Nyílt hozzáférés

December 3-án került sor a nyílt hozzáférésről szóló műhelynapra. A könyvtárak küldetése, hogy a publikált tudás teljességét szolgáltatassák a használók felé. A nyílt hozzáférés mozgalom a közpénzből finanszírozott kutatási eredmények teljes nyitottságát szeretné elérni, hiszen a jelenlegi gyakorlatban sokszor közpénzből fizetik a kutatást, közpénzből az eredmények megjelentetését, majd a kiadványokat közpénzből élő könyvtárak vásárolják meg. A nyílt hozzáférés eszméjének kiterjesztése, azonban számos érdeket sért. A rendezvényen ezen érdekeket ismertettük meg a hallgatósággal és gyakorlati tudnivalókat közvetítettünk, amelyekkel az egyes intézmények is támogathatják a nyílt hozzáférést. Előadóink Káldos János (Országos Széchényi Könyvtár), Koltay Tibor (Szent István Egyetem), Görögh Edit (Debreceni Egyetem) és Giczi András Béla (Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára) voltak.

Vállalati innovációk

2015. április 8-án tartottuk meg a K2 sorozatban rendszeresen helyet kapó rendezvényünket, amelyen azok a legújabb vállalati fejlesztések mutatkoztak be, amelyekkel a közgyűjtemények szolgáltatásai korszerűsíthetők. A vállalati könyvtárak sok tekintetben mintát és új utakat mutathatnak a közpénzből működtetett intézményeknek arról, hogy miként lehet eljutni a „szükséges rossz” státusztól a nélkülözhetetlenségig. Előadóink segítségével bepillantást nyerhettünk abba, hogy a profitorientált szervezetek miként támogatják az ötletek és innovatív gondolatok szabad áramlását. Kóródy Judit (Infodok Kft.) a nagyvállalati információszolgáltatás gyakorlatáról, Wittinghof Judit (Richter Gedeon Nyrt.) a Richternél alkalmazott web-könyvtár koncepcióról, Csúsz István (Prezi) a Prezi Ötletműhelyéről, Dudik Diána (MOL Rt.) a MOL Nyrt. könyvtári szolgáltatásairól adott elő.

Egyetemi technológiai kutatások

A május 20-i rendezvényen a hazai egyetemek tehetséges fiataljai mutatták be könyvtári technológiai vagy technológiák használatával kapcsolatos kutatásaikat. A hazai informatikus könyvtáros képzőhelyek tanszékvezetőinek és intézményigazgatóinak ajánlásai alapján választottuk ki a következő előadóinkat és a témákat. Babiczki Tamás (EKF) Olvasás mobil eszközökön, Csont István (DE) Az ókori Alexandria-i Könyvtár modellje a virtuális térben, Dudarjev Vitális (ELTE) Mikrotranzakciós módszerek felhasználása könyvtári környezetben, Habos Dorottya (PPE) 14-18 évesek a digitális térben, Kovács Edina (PTE) Az adatbányászat alkalmazhatóságának módszerei és lehetőségei a könyvtárakban, Nagy Andor (PTE) DRM technológiák biztonságossága.

A megvalósítás eredményességének elemzése

A programsorozat összességében kiemelkedő sikerként értékelhető. A digitális tartalmak szolgáltatása olyan radikálisan új paradigma kontúrjait vázolja elénk, amely a közgyűjteményi információszolgáltatásban dolgozókat is új feladatok elé állítja. Úgy gondoljuk, hogy ezen kihívások felismerése vezetett oda, hogy az előző K2 rendezvények átlagos látogatószámához képest is némi emelkedés volt regisztrálható. A résztvevők átlagos létszáma 80-90 fő volt.

A K2 műhely hagyományaihoz illeszkedve nem mondtunk le arról, hogy az egyetemi hallgatókkal és a vállalati szférával való együttműködést folytassuk. A könyvtárak világán túl ez a két szféra az, amely jelentős potenciállal rendelkezik az innovációk vonatkozásában. Az egyetemeken az alap-, a vállalati szférában az alkalmazott kutatások vannak jelen nagyobb hangsúllyal. Mindkét területen jelentős szellemi potenciál rejtőzik. Az ezen szférákban zajló technológiai kutatások bemutatására szánt programokon számos új ismeretség, szakmai együttműködés született.

Úgy gondoltuk, hogy az eddigi szűkebb körben zajló szakmai egyeztetések után meg kell szólítanunk a szélesebb nyilvánosságot is, akik érdeklődésből, szakmai kíváncsiságból vagy üzleti érdekből szükségesnek tarthatják az új technológiai trendek megismerését és az azokról szóló nyílt eszmecserét.

Az előadások mellett emlékeztetéseket és tanulságosak voltak a viták és a hozzászólások. Fontosnak tartottuk, hogy minden alkalommal bemutassunk olyan megoldásokat, amelyek komoly anyagi megterhelés nélkül, azonnal hasznosíthatók a közgyűjteményekben. Látható volt, hogy az aktuális technológiai trendeket sok kolléga igyekszik nyomon követni és beépíteni az intézmények napi gyakorlatába.

Szándékunkban áll a K2 műhely rendezvényeit a továbbiakban is folytatni, mert úgy érezzük, hogy a programok találkoznak a könyvtárosok és általában véve a közgyűjteményi dolgozók szakmai igényeivel. Napról napra jelennek meg olyan új technológiák, amelyeknek a nyomon követése nem egyszerű, ugyanakkor azok hasznosítása könnyebbé és eredményesebbé teszi a mindennapi munkát.

Ezúton is köszönjük a Nemzeti Kulturális Alapnak, hogy anyagi támogatásával hozzájárult a rendezvény sikeres és magas színvonalon történő megvalósításához.

Tóth Máté

Budapest, 2015. július 20.

Képek a rendezvényeinkről

Tom Mészáros

Tom Meili

Az egyes szakmai napok meghívói

MEGHÍVÓ

A Könyvtári Intézet tisztelettel meghívja Önt a következő rendezvényre:

Digitalizálás és elektronikus hozzáférés

A programról:

A kulturális örökség digitális közzétételének kérdése már több mint egy évtizede meghatározza a közgyűjtemények terveit, cselekvéseit, és a róluk alkotott képet is. Ha őszintén tekintünk azonban erre a területre, akkor azt mondhatjuk, hogy nagyon kevés az az eredmény, amit fel tudunk mutatni.

A K2 kísérleti műhely 2014-2015-ös programsorozatának nyitórendezvényén előadónk segítségével először feltárjuk a digitalizálással kapcsolatos hazai problémákat, majd ezt követően két sikeres hazai projekt műhelytitkaiba nyerünk betekintést.

Előadónk: Kaldos János (Országos Széchényi Könyvtár), Bánki Zsolt (Petőfi Irodalmi Múzeum), Sándor Ákos (Szegedi Tudományegyetem), Burmeister Erzsébet (Miskolci Egyetem).

A program ingyenes, de előzetes regisztrációhoz kötött.

Kérjük, hogy részvételi szándékát Mánfal Miklósnénak jelezze a manfal.miklosne@oszk.hu címen!

A program a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával valósul meg.

Mindenkit szeretettel várunk!

Bánkeszi Katalin

Tóth Máté

Helyszín: Országos Széchényi Könyvtár
6. emeleti nagyterem
Budapest, Budavári Palota „F” épület

Időpont: 2014. október 8. (szerda) 10.30

A Könyvtári Intézet tisztelettel meghívja Önt a következő rendezvényre:

K2 KÍSÉRLETI MŰHELY

Helyszín:
Országos Széchényi Könyvtár,
6. emeleti nagyterem
Budapest, Budavári Palota „F” épület

Időpont:
2014. december 3. (szerda)
10.30

Nyílt hozzáférés

OPEN ACCESS

A programról:

A könyvtárak kötelessége, hogy a publikált tudás teljességét szolgáltatassák a használók felé. A nyílt hozzáférés mozgalom a közpénzből finanszírozott kutatási eredmények teljes nyíltosságát szeretné elérni, hiszen a jelenlegi gyakorlatban sokszor közpénzből fizetik a kutatókat, közpénzből az eredményeket megjelenítéséért, majd a kvadrányokat közpénzből élő könyvtárak vásárolják meg. A nyílt hozzáférés eszméjének kitérjesztése, azonban számos öntudat sérti.

A rendezvényen ezen érdekeket ismertetjük meg a hallgatósággal és gyakorlati tanácsokat közlünk, amelyekkel a mi intézményünk is támogathatja a nyílt hozzáférést.

Előadók:

Kaldos János (Országos Széchényi Könyvtár): *Közönség, de hogyan ...?*
Koltay Tibor (Szent István Egyetem): *A nyílt hozzáféréstől a nyílt tudományig. Elvek és akadályok*
Görög Éva (Debreceni Egyetem Kenézy Élettudományi Könyvtár): *Open access és hazai gyakorlatok*
Gizi András (Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára): *Felhasználóból kiadó - Előzetes díjból publikációs költség?*

A program ingyenes, de előzetes regisztrációhoz kötött.
Kérjük, hogy részvételi szándékát Mánfal Miklósnénak jelezze a manfal.miklosne@oszk.hu címen!

A program a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával valósul meg.

Mindenkit szeretettel várunk!

Bánkeszi Katalin Tóth Máté

Tóth Máté

A Könyvtári Intézet tisztelettel meghívja Önt a következő rendezvényre:

Vállalati könyvtári innovációk

A K2 sorozatban rendszeresen helyet kapó rendezvényen azok a legújabb vállalati fejlesztések mutatkoznak be, amelyekkel a közgyűjtemények szolgáltatásai korszerűsíthetők. A vállalati könyvtárak sok tekintetben mintát és új utakat mutathatnak a közpénzből működtetett intézményeknek arról, hogy miként lehet eljutni a „szükséges rossz” státuszról a nélkülözhetetlenségig. Előadónk segítségével bepillantást nyerhetünk abba, hogy a profitorientált szervezetek miként támogatják az ötletek és innovatív gondolatok szabad áramlását!

Előadónk: Kóródy Judit (Infodok Kft.), Wittinghof Judit (Richter Gedeon Nyrt.), Csúsz István (Prezi), Dudik Diána (MOL Rt.)

A program ingyenes, de előzetes regisztrációhoz kötött. Kérjük, hogy részvételi szándékát Mánfal Miklósnénak jelezze a manfal.miklosne@koszki.hu címen!

Mindenkit szeretettel várunk.

A program a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával valósul meg.

Bánkeszi Katalin

Tóth Máté

Időpont:

2015. április 8. (szerda) 10.30

Helyszín:

Országos Széchényi Könyvtár 6. emeleti nagyterem
Budapest, Budavári Palota „F” épület

nka

II

T. M. K.

A Könyvtári Intézet tisztelettel meghívja Önt a következő rendezvényre:

Egyetemi technológiai kutatások

A programról:

A rendezvényen a hazai egyetemek tehetséges fiataljai mutatják be könyvtári technológiai vagy technológiák használatával kapcsolatos kutatásaikat. A hazai informatikus könyvtáros képzőhelyek tanszékvezetőinek és intézményigazgatóinak ajánlásai alapján választottuk ki az előadóinkat.

Babiczki Tamás (EKF) Olvasás mobil eszközökön, Csont István (DE) Az ókori Alexandriai Könyvtár modellje a virtuális térben, Dudarjev Vitalis (ELTE) Mikrotranszakciós módszerek felhasználása könyvtári környezetben, Habos Dorottya (PPE) 14-18 évesek a digitális térben, Kovács Edina (PTE) Az adatbányászat alkalmazhatóságának módszerei és lehetőségei a könyvtárakban, Nagy Andor (PTE) DRM technológiák biztonságossága.

A program ingyenes, de előzetes regisztrációhoz kötött.
Kérjük, hogy részvételét szándékát Jávoroka Brigittának jelezze a javoroka.brigitta@oszk.hu címen!

Mindenkit szeretettel várunk!

A program a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával valósul meg

Bánkeszi Katalin

Tóth Máté

Időpont:

2015. május 20. (szerda) 10.30

Helyszín:

Országos Széchényi Könyvtár 6. emeleti nagyterem
Budapest, Budavári Palota „F” épület

nka

II

Tóth Máté